

YHDYSKUNTA- JA
YMPÄRISTÖPALVELUT

Merikaupunki Oulu

Kaupunginpuutarhurien seuran
kesäluentopäivät 25-26.8.2022

Yleiskaavasuunnittelija Virpi Haverinen

Oulu on rakennettu meren ja joen yhtymäkohtaan – molemmat vesistöt ovat keskeinen osa kaupunkia. Ne ovat sekä maisemallisesti, toiminnallisesti että kaupunkirakenteellisesti erityinen osa Oulua, ja muotoilevat osaltaan kaupungin kehitystä.

Kaupungin yli 400 -vuotisen historian aikana meren rannat ja suisto ovat muuttuneet merkittävästi niin maankohoamisen kuin kaupungin rakentamisen seurauksena. Muutos jatkuu myös tulevaisuudessa, ja samanaikaisesti pitkään rantaviivaan kohdistuu paljon erilaisia yhteensovitettavia tarpeita ja näkökulmia. Keskustelussa kuva kaupungin merellisyydestä on nykyisellään koettu varsin jäsentymättömäksi, ja Ouluun on kaivattu lisää merellisyyttä eri näkökulmista. Nämä tekijät ovat nostaneet esiin tarpeen tarkastella aihetta strategisena kokonaisuutena.

Suistokaupunkivisiossa on tarkasteltu Oulujoen keskeistä suistoaluetta, ja siinä on muodostettu kokonaisnäkemys sen tulevaisuudesta ja kehittämisen periaatteista

Merikaupunki Oulu -tavoitesuunnitelma keskittyy yhteensovittamaan meri- ja ranta-alueisiin kohdistuvia käyttötarpeita, kirkastamaan kuvaa Oulun merellisyydestä sekä profiloimaan Oulua merikaupunkina

Suistokaupunkivisio

//Uitstelijalle suisto on paratiisi

- Suistokaupunkivisiossa muodostettiin yhteinen tahtotila ja kokonaisnäkemys suistoalueen tulevaisuudesta sekä kehittämisen periaatteista
 - Lähtökohtana avoin vuorovaikutus ja osallistaminen kaupunkilaisten ja eri sidosryhmien kanssa
- Visiossa määritellään
 - suiston kehittämisen tärkeimmät lähtökohdat ja vahvuudet
 - kehittämisen päätavoitteet ja kehittämisperiaatteet teemoittain ja osa-alueittain
 - jatkosuunnittelussa käytettävät suunnitteluvälineet ja tärkeimmät lähivuosien toimenpiteet
- Suunnitelma ohjaa periaatteillaan suistoalueen maankäyttöä ja kehittämistä

KEHITTÄMISPERIAATTEET

ALUEIDEN JA RANTOJEN PÄÄLUONNE

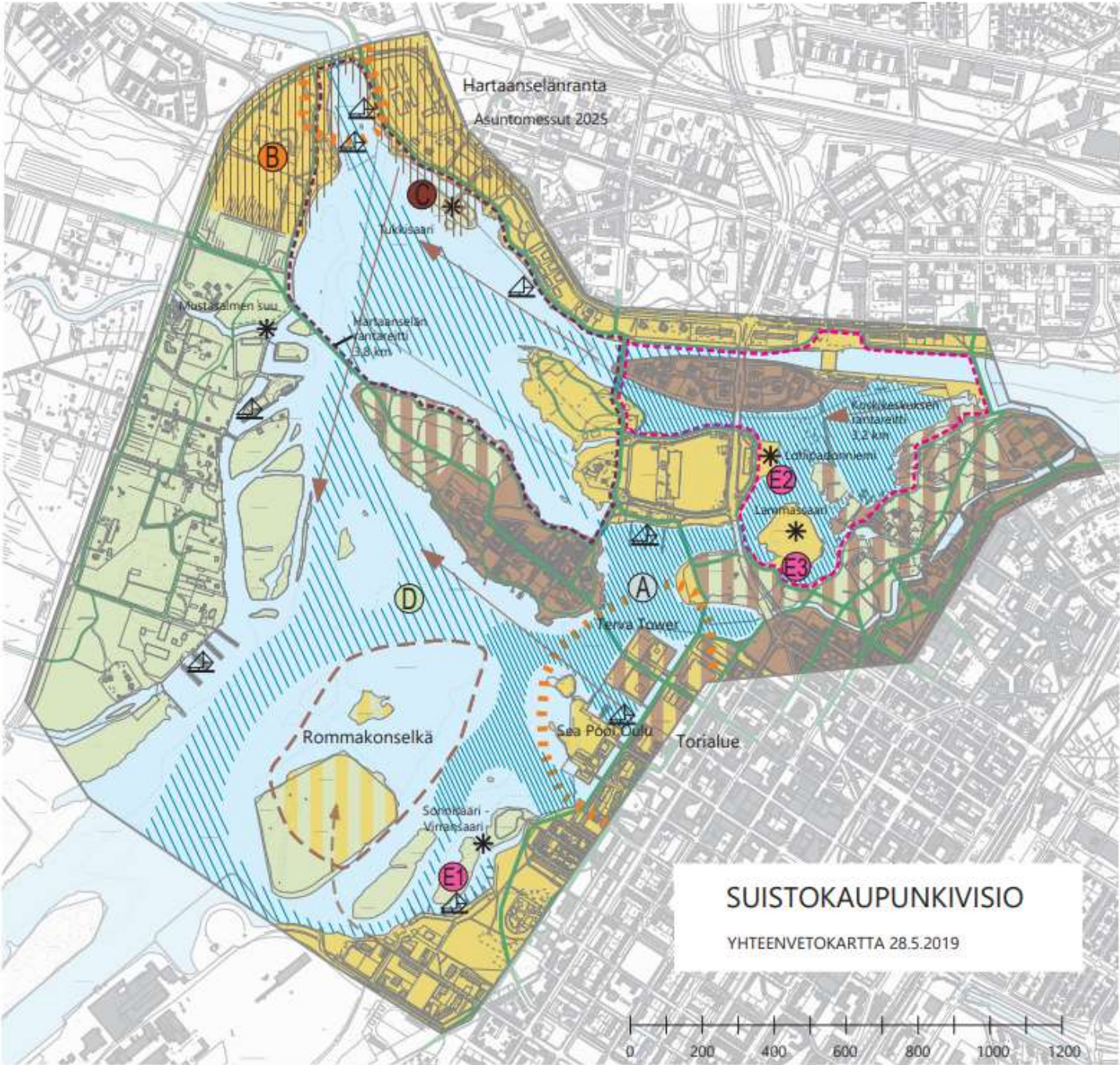
- Kaupunkimainen, toiminnallinen
- Kulttuurihistoriallinen
- Luonnonläheinen

MUUT MERKINNÄT

- Pyöräilyn pää- ja alureitti
- Muu reitti
- Kehitysideat
- Venesatamat ja -valkamat
- Rakennetut rannat
- Hartaanselänrannan alue
- Rommakonselän mahdollinen suistokaupunginosa
- Arvokkaat/merkittävimmät vesipeilit
- Muut vesipeilit
- Tärkeä näkymä

KÄRKITOIMENPITEET

- A Selitys vesipeilien säilyttämisestä ja vaihtoehdoista
- B Hartaanselänrannan suunnittelu
- C Melonta- ja kalastuskeskuksen tontinluovutus hakumenettelyllä
- D Melontareitistö ja pienet virkistyskohteet
- E Suiston alueella sijaitsevien virkistysalueiden kehittäminen

Toteutuneita toimenpiteitä

- Vesipeilin vuosisadat -selvitys
- Suiston melontareitistö; 5 erilaista reittiä karttoineen
- Raatinkärki/Lohipadonniemi: puistoalueen kehittämisen suunnittelu meneillään. Viheralueen kehittäminen hyödyntämällä mm. virtuaaliympäristöä
- Mustasalmi: rantojen maisemasuunnittelu meneillään

Mustasalmi

Mustasalmen suulle rakennettava pienimuotoinen uusi taukopaikka palvelisi niin maalla kuin vedessä liikkuja. Se toimisi myös Hietasaaren kierroksen yhtenä taukopaikkana. Taukopaikka toteutettaisiin nykyistä luonnonympäristöä säilyttäen. Pinnanmuodoiltaan tasainen Hietasaari on helposti saavutettava ulkoilukohde kaiken kuntoisille liikkujille ja taukopaikkakin on esteeton.

Tutustu suistokaupunkivisioon

Merikaupunki Oulu

-tavoitesuunnitelma

ENSIMMÄINEN ASKEL POLULLA KOHTI MERELLISTÄ OULUA!

- Muodostaa strategisen kokonaiskuvan Oulun merellisyydestä eri näkökulmista
- Profiloii merellisiä alueita niiden käyttötarkoitusten ja arvojen mukaan
- Kirkastaa kuvaa Oulun merellisyydestä
- Profiloii Oulua merikaupunkina
- Vahvistaa merellisyyden merkitystä yhtenä kaupungin vetovoimatekijänä

MERIKAUPUNKI OULU – KOKONAISUUDEN POLKU

KAUPUNKI-
STRATEGIA

KANSALLINEN
MERIALUE-
SUUNNITELMA

MERIKAUPUNKI OULU -
TAVOITESUUNNITELMA
HYVÄKSYTTIIN 27.04.2021

MERIKAUPUNKI
OULU TAVOITE-
SUUNNITELMA

LIIKENNE-
JÄRJESTELMÄ-
SUUNNITELMA

YLEISKAAVA

2019-21

- ✓ Yhteistyön luominen ja edistäminen: yhteistyöverkoston ensimmäiset askeleet
- ✓ Yhteinen visio ja tavoitteet
- ✓ Yhteiset suuntaviivat ja kehittämisen raamit
- ✓ Teeman nostaminen näkyväksi

TOIMENPIDE-
OHJELMA

KÄRKITOIMEN-
PITEIDEN
EDISTÄMINEN
& NOPEAT
TOIMENPITEET

2021-22

- ✓ Toimenpiteiden suunnittelu: aikataulutus, vastuutus ja budjetointi
- ✓ Toimijoiden kokoaminen tarkempaan suunnitteluun ja toteuttamiseen: Yhteistyöverkoston vahvistaminen
- ✓ Nopeiden toimenpiteiden toteutus

TOIMEN-
PITEIDEN
EDISTÄMINEN

ALUEIDEN
TARKEMMAT
TOTEUTUS- JA
MAANKÄYTTÖ-
SUUNNITELMAT
(MM. YLEIS-
SUUNNITELMAT)

- ✓ Toimenpiteiden toteutus (kaupunki + toimijat + muut)
- ✓ Tarkemmat paikalliset suunnitelmat ja toteutus

1077 **karttakyselyyn** vastannutta: asukkaat ja muut kiinnostuneet

n. 40 osallistujaa **työpajoissa**; yrityksiä, julkisen tahon edustajia, koulutus- ja tutkimustaho

3 ympäristö- ja yhdyskuntalautakuntaesittelyä ja kommentointikierrosta

3 lehdistötiedotetta

64 **palautekyselyyn** vastannutta

Monialainen **ohjausryhmä**: Oulun kaupunki, Oulun ympäristötoimi, Oulun Infra -liikelaitos, ELY-keskus, Business Oulu, Metsähallitus, maakunnan liitto, Oulun yliopisto

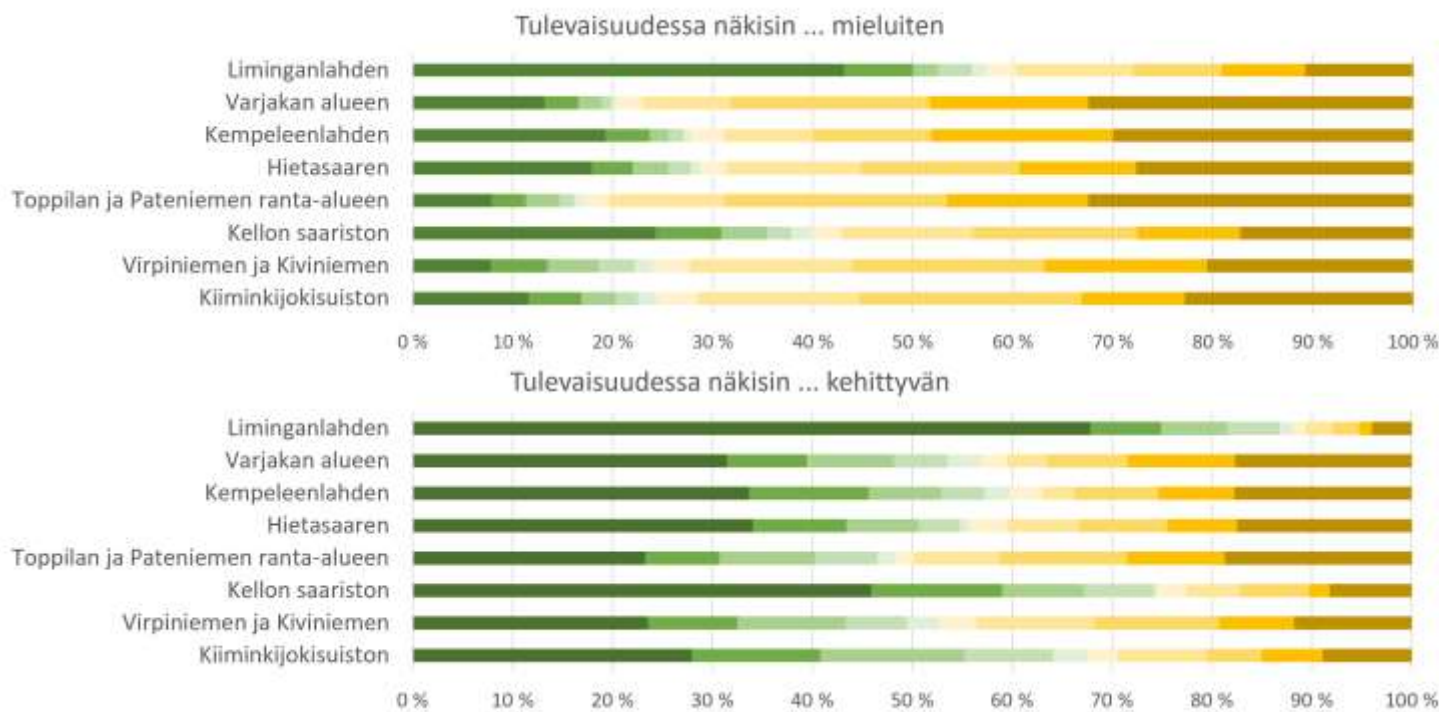
Yhteistyöverkosto:
yksityinen + julkinen taho

Yhteistyöverkosto:
yksityinen + julkinen taho

Oulun meri- ja ranta- alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet

Oulun meri- ja ranta- alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet

Alueellisten profiilien vertailua

**Vastauksia
kartta-
kyselyyn:
1077 kpl**

Tärkeimmät paikat

Merelliset alueprofiilit

- KATTILANKALLA (n=8)**
- Muista saarista erottuva luonto; oma tunnelma
 - Mahtava pysähtymis- ja yöpymispaikka
 - Suojasatama ja laituri, avomerellä
 - Hieno retkikohde, harrastuspaikka
 - Lähellä hylkyä (sukellus)

- MAIJANLÄTTO (n=9)**
- Veneilykohde
 - Hienoja rantoja
 - Tyrimarjaa
 - Upea paikka
 - Tuntee olevansa merellä
 - Hyvä päiväpaikka ankkuroiduudelle

- VIRPINIEMEN ALUE (n=35)**
- Meriniemen hieno uimaranta, harvoin sinilevä
 - Poikkeuksellinen mäkimäasto
 - Monipuolinen ulkoilu- ja liikuntakohde, harrastus
 - Kauniit maisemat ja mäntymetsä
 - Palveluita
 - Mökkejä, vapaa-ajan asuntoja
 - Merellisyys läsnä

HERUKKA-PATENIEMEN RANTA (n=45)

- Hieno kalastajakylä (Tilliruukinkuja)
- Reittejä ja tukikohtia monipuoliseen ulkoiluun, liikuntaan ja aktiviteetteihin (kävely/ulkoilu ympäri vuoden, vesiuheilu, kalastus/pilkkinen, varjoliito/leijalautailu, hiihto)
- Pateniemen viehättävät hylit, hieno historiallinen "satama"
- Pateniemenrannan hyvät avarat näkymät
- Harvoja paikkoja, joissa merta pääsee oikeasti tuntemaan
- Upeat uudet puitteet ja ympärillä upeat kulkuväylät, historiaopasteita, puistoja
- Ulkoilu- ja kalastuspaikka, mukava uimapaikka
- Sijaitsee lähellä kotia
- Paikka on hyvin saavutettavissa
- Tapahtumat
- Veneily
- Vapaa-ajanvietto

**Osallistujia
työpajoissa
yli 40; yrityksiä,
julkisen sekä koulutus- ja
tutkimustahon edustajia**

KULTTUURIA, LUONTOA JA MERELLISTÄ HISTORIAA

- ✓ MONIPUOLINEN KULTTUURI- JA LUONTOYMPÄRISTÖ
- ✓ MOHUTTELEVA MERELLINEN KÄYNTIKOHDE LÄHELTÄ JA KAUKAA
- ✓ VETOVOIMAINEN OSA RANNAN RETKILÄYRISTÖSTÄ
- ✓ MONIKANTAINEN ERI TOIMILAJIEN VÄLTEN KULSEN PUKUTAVA ALUE
- ✓ MEREN LUONNON HUOMIOIMINEN KEHITTÄMISISSÄ
- ✓ VETOVOIMAA HARVINAISESTA LUONNONLAIDASTA JOKISUUTUSTA
- ✓ RAASTA KAPUROMANTTIRKKAAN - OLEMASSA OLEVAN HYÖDYNTÄMINEN

VIRKISTYS- JA HARRASTUSMAHDOLLISUUKSIA MERELLISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ

- ✓ VIRKISTYS- JA HARRASTUSREITTIN PAIKALLISVERKOSTO
- ✓ TUKEVA VESILÄISÄ JA SAARILLE PÄÄSY
- ✓ MATKAILU- JA VIRKISTYSKESKUS
- ✓ HARRASTAMISEN PERUSTOJA YMPÄRÖIVÄT MATKAILU
- ✓ HYVINVOIVA KALASTUS
- ✓ VETOVOIMAA LUONNONILAILUUN JA RANNAN VÄÄLÄMISEEN
- ✓ OMAALATUINEN SAARIMARAKEINEN ERITTÄÄ MUUSTA
- ✓ VANHOJEN HUOLITUS JA VÄÄLÄMINEN

SAARISTOLUONTOA JA ELÄMYKSIÄ

- ✓ RETKISTO JA RANTATUNTO: JA SAARIPAIKKEIDEN KÄYNTIEN VÄÄLÄ
- ✓ MATKAILU JA VIRKISTYS TUKEVIA PALVELUITA
- ✓ SAARISTOSTA NAUTTIMINEN ILMAN OMAA VENETÄ, OPASTUSTI JA OHJASTU LUONNON EHDOLLA
- ✓ LINTU- JA RANTALINNUN JA HERRIEN LUONTOALUEIDEN VÄÄLÄMINEN
- ✓ PERINNEMAISEMAA JA SEN HOITO

MERELLISIÄ PALVELUITA JA ASUMISTA

- ✓ KORKEATASOISTA RANTA-ASUMISTA
- ✓ RANTATULEVAHDET JA -REITIT OPASTUSKUNNAN, MERELLISIT PISTÄYTYMISPAIKAT
- ✓ YMPÄRÖIVÄ MONIPUOLINEN RANTALINNUN EHDOLLA LÄHIMÄTKAILUUN KANSAINVÄLISESTI
- ✓ MATKAILUN REHÄÄNÄKÄS - NÄLKKÄRI JA RANTA-TOPPILAN SATAMA
- ✓ POKKI LUONON JA OULUN
- ✓ MATKAILU- JA VIRKISTYSTIIVISTÄ PALVELUJA RETKEN LÄHTÖPAIKKA
- ✓ MERELLINEN MONIPUOLINEN VIHREÄTÄVÄ, UUSAAI YMPÄRISTÖ
- ✓ LUONNONILAILUUN NÄKY ALUEELLA HYVIN
- ✓ MERELLISEN KULTTUURIPERINNÖN VAHVA NÄKYMINEN

MERELLISIÄ AKTIVITEETTEJA JA RANNIKKOKULTTUURIA

- ✓ SAARISTO JA PALVELUITA
- ✓ MONIPUOLINEN LUONNONILAILUN MATKAILU- JA VIRKISTYS- AKTIVITEETTIN TARJONTA
- ✓ ASUKKAITA JA MATKAILUJA PALVELUVA ALUE
- ✓ HELPOSTI SAAVUTETTAVAT LUONNOMATKAILU JA -VIRKISTYSALUEET
- ✓ MAISEMIEN HYÖDYNTÄMINEN
- ✓ LUONNONILAILUUN NÄKY EDELLIN, RAKENTAMINEN EI HALUTTU
- ✓ VÄÄLÄKANSAN KULTTUURIPERINNÖN HYÖDYNTÄMINEN

TYÖPAJAN
TULOKSET:
ERI ALUEIDEN
TOISIAAN
TÄYDENTÄVIÄ
MERELLISIÄ
PROFIILEJA

**"Merellisyys näkyy ja tuntuu,
sen haistaa, maistaa ja kuulee – Oulu ♥ Meri"**

Visio ja kärkiteemat

Merellisyys on läsnä, näkyvä ja saavutettavissa

Merellisyys on Oulussa läsnä. Merimaisema ja merellisen luonnon kokemukset ovat kaikkien ulottuvilla. Merellisistä elämyksistä ja palveluista pääsee nauttimaan helposti.

Hyvinvoiva meri on merellisyyden ydin

Elinvoimainen meriympäristö on merellisyyden ydin. Hyvinvoiva meri on toimialojen elinehto, se edistää ihmisten hyvinvointia ja toimii vetovoimatekijänä. Meriympäristöstä pidetään yhdessä huolta.

Merellisyys rakentuu yhteistyöllä

Merellisyyttä rakentaa tiivis toimijaverkko, jolla on yhteinen tavoite tehdä Oulusta entistä vetovoimaisempi merikaupunki. Julkinen ja yksityinen sektori toimivat sujuvalla yhteistyöllä.

Tavoitteista toimenpiteiksi

*Merellisyys on läsnä,
näkyvä ja saavutettavissa*

*Hyvinvoiva meri on
merellisyyden ydin*

*Merellisyys rakentuu
yhteistyöllä*

- **Merialueiden ekologisen tilan ja vedenlaadun parantamisen toimenpiteet**

Elinvoimainen meriympäristö on vetovoimatekijä ja toimialojen, kuten matkailu ja virkistys, elinehto. Laajalla yhteistyöllä selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa meriympäristön tilaa.

- **Oulun ympärivuotisen Merellisen reittiverkoston kehittäminen ja merellisen reitistön brändin luominen**

Maa- ja merialueita käsittävästä Merellisestä reittiverkostosta on mahdollista kehittää merellisen Oulun vetonaula. Sen kehittämisessä edistetään eri liikkumismuotoja yhdistäviä sujuvia yhteyksiä maa- ja merialueiden välillä kiinnostaviin merellisiin kohteisiin.

- **Ranta-alueiden maisemanhoitosuunnitelma**

Tavoitteena on kehittää ranta-alueiden maisema- ja luontoarvoja esimerkiksi avaamalla näkymiä merelle ja vahvistamalla ranta-alueiden monimuotoisuutta.

- **Merikaupunki Oulu -yhteistyöverkoston luominen**

Oulun julkisten ja yksityisten toimijoiden, sekä naapurikuntien ja koko Perämeren matkailutoimijoiden yhteistyöllä pyritään tuomaan näkyviin alueen merellistä vetovoimaa erityisesti matkailun näkökulmasta.

- **Merellisyys näkyvämmäksi eri nostojen kautta**

”Merellisiin nostoihin” on kerätty erilaisia ideoita merellisyyden esille tuomiseksi. Kaupunki mahdollistaa ja kannustaa eri toimijoita merellisiin kokeiluihin. Miten olisi vaikkapa popup-työskentelykontit merellisessä ympäristössä?

Keskeiset tulokset

- Saavutettiin osallistavassa yhteishengessä visio Merikaupunki Oulusta
- Visio sisältää kolme merellistä teemaa ja niiden kehittämisperiaatteet:
 - Merellinen luonto
 - Rakennettu merellisyys
 - Toiminnallinen merellisyys
- Laadittiin kehittämisen kärkiteemat koko aluetta kuvaavine tavoitekarttoineen
- Prosessi edetessä järjestettiin laaja-alaisesti vuorovaikutusta eri sidosryhmien kanssa sekä otettiin ensiaskeleet yhteistyöverkoston luomisessa
- Nostettiin esiin tietoa Oulun merellisyydestä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä; viestintä jatkuu

Tutustu Merikaupunki Oulu-tavoitesuunnitelmaan

Työ jatkuu: toimenpiteiden edistäminen

Kärkitoimenpide: Merialueiden ekologisen tilan ja vedenlaadun parantamisen toimenpiteet

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa on lähdetty edistämään toimenpidettä vahvistamalla yhteistyötä kaupungin sisällä, ja kartoittamalla meneillään olevia hankkeita ja alueen nykytilaa.

Toteutettuja toimenpiteitä ja hankkeita:

- Lumo-työ; laadittu selvitys luonnon monimuotoisuuden periaatteista, tavoitteista ja toimenpiteistä. Toimenpiteinä esitetään mm. merta kuormittavan ravinne- ja kivennäisainehuuhtouman vähentämistä sekä kattavien ja laadukkaiden luontoselvitysten laatimista.
- Kaijonlahden valuma-alueen kunnostushanke: suunnitellaan ja rakennetaan hulevesien laadulliseen hallintaan liittyviä rakenteita, kuten kosteikkoja, laskeutusaltaita ja riukutukkipato.
- Osallistuminen valtakunnalliseen Mahanpuruja muovista-kampanjaan: kaivonkansia merkitään värikkäin tarroin pariaksi viikoksi elokuussa, jotta tietoisuutta roskien lähteistä lisättäisiin ja roskaantuminen vähenisi. Näitä voi bongata kaupungilla!

Lisää esimerkkejä toteutetuista toimenpiteistä

Kärkitoimenpide: Ranta-alueiden maisemanhoitosuunnitelma

- Suunnitelman työstäminen on aloitettu.
- Suunnitelmaan sisällytetään ranta-alueiden kokonaisuus ja yleiset maisemanhoitoperiaatteet.
- Alueiden tyypittelyllä ja kehittämisperiaatteiden laatimisella voidaan vaalia ranta-alueiden ominaispiirteitä ja arvoja (esim. luonto-, kulttuuriympäristö, maisema, vapaa rantaviiva, hiljaiset alueet).
- Lisäksi tehdään tarkemmat toteutus suunnitelmat muutamiin aloituskohteisiin helminauhamaisesti pitkin rannikköä. Kohteiksi valitaan eri tyyppisiä, kaikille helposti saavutettavissa olevia alueita, jotka tuottavat samalla esimerkkejä muille vastaaville alueille.

Kärkitoimenpide: Merikaupunki Oulu-yhteistyöverkoston luominen

Perämerenkaaren kehittämisvyöhykkeen rajaton ja kestävä tulevaisuus –hanke 2021-2023 on käynnistynyt BusinessOulun vetämänä.

Hankkeen tavoitteena on:

- Rajan ylittävän yhteistyön, luottamuksen, verkosto- ja kumppanuusyhteistyön palauttaminen koronapandemiasta aiheutuneen negatiivisen kehityskulun katkaisemiseksi
- Systemaattisen verkostotyön käynnistäminen ja kiihdyttäminen Perämerenkaaren alueella painopisteenä
 - 1) Perämerenkaaren alueen kestävä rajat ylittävä liikenne ja toimivat yhteydet
 - 2) Perämerenkaaren alueen merellisyyteen ja pohjoisuuteen perustuvan kestävän matkailun kehitys
- Uusien rajan ylittävien kehittämisprosessien tarpeiden tunnistaminen ja käynnistäminen

Tutustu hankkeeseen

KIITOS!

Kysymyksiä?

Tutustu Oulun merellisiin maisemiin!

OULU **MERI**

Lisätietoja:

Yleiskaavasuunnittelija Virpi Haverinen
virpi.haverinen@ouka.fi / 040 628 9096